

ТӨРИЙН САНГИЙН ЗЭЭЛЭЭР ӨНДӨР ХӨГЖИЛТЭЙ ОРНУУДАД СУРАЛЦАГЧДЫН ТАЛААРХИ МЭДЭЭЛЭЛ ЛАВЛАГАА

Ц. Товуусүрэн, П. Тогоо

Монгол Улсын “Дээд боловсролын тухай” хуулийн 7 дугаар зүйлийн 3 дах хэсэгт зааснаар төрийн сангийн хөрөнгөөр дээд боловсрол эзэмшүүлэх журмыг Засгийн газар тогтоохоор заасны дагуу 2008 оны 5 дугаар сарын 14-ний өдрийн 177 тоот тогтоол гаргаж “Сургалтын төрийн сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулах журам”-ыг 1 дүгээр, Монгол улсын болон гадаадын дээд боловсролын байгууллагад суралцагчдад төрийн буцалтгүй тусламж олгох журам”-ыг 3 дугаар, “Гадаадын дээд боловсролын байгууллагад суралцагчдад зээл олгох, эргэн төлүүлэх журам”-ыг 5 дугаар хавсралтаар батлан мөрдүүлж байна.

Монгол Улсын БСШУЯ-ны сайд, СЭЗЯ-ны сайдын хамтарсан 2001 оны 310\290 тоот тушаалаар “Өндөр хөгжилтэй орнуудад магистрантур, аспирантур, докторантурт суралцагчдын зардлыг санхүүжүүлэх журам”-ыг батлагдан гаргаснаас хойш 2001-2008 оны хооронд өндөр хөгжилтэй орнуудад давхардсан тоогоор 2125 суралцагчдыг сургасан байна. Ингэхдээ жилд 208-285 суралцагч явуулсан бөгөөд нэг суралцагчид зарцуулсан жишиг төлбөр жилд 2500-16000 сая төгрөг, нийт 21,3 тэрбум төгрөгийг зарцуулжээ. Үүнээс 199,0 сая төгрөгийн зээлийг эргэн төлжээ. Үдэлгэрэнгүй мэдээллийг хавсралт - 1-ээс үзнэ үү\

БСШУЯ-ны Сургалтын төрийн сангаас ирүүлсэн мэдээллээс суралцагчдыг орон орноор нь авч үзвэл: ОХУ-44, АНУ-27, Англи-15, ХБНГУ-10, Япон-4, Австралид-3, Казакстанд-3, Франц-2, Украин-2, Нидерландад-2, Норвегид-1, Швецарид-1, Шинэ Зеландад-1, Чехд-1, Шведэд-1 оюутан тус тус суралцсан байна. \Хүснэгт-1\

ХЗДХЯ-ны захиалгаар 31, БСШУЯ-ны захиалгаар-21, ЭМЯ-ны захиалгаар-22, ХААХҮЯ-ны захиалгаар-3, Удирдлагын академийн захиалгаар 1, УИХТГ-ын захиалгаар 4, ГХЯ-ны захиалгаар 8, Сангийн яамны захиалгаар 13, БОЯ-ны захиалгаар 2, БХЯ-ны захиалгаар 4, ЗГХЭГ-ын захиалгаар 1, БХБЯ-ны захиалгаар 1, Монгол банкны захиалгаар 2, ЗТАЖЯ-ны захиалгаар 1, ММ агентлагийн захиалгаар 1, ЭБЭХЯ-ны захиалгаар 1, ҮСХ захиалгаар 1 хүн тус тус суралцсан байна.

Өндөр хөгжилтэй оронд магистрантур, аспирантур, докторантурт суралцагчдын зардлыг санхүүжүүлэх журмаар Сургалтын төрийн сан, суралцагч хоёрын хооронд байгуулдаг гэрээгээр энэ харилцааг зохицуулж иржээ. Жич: Энэхүү мэдээллийг БСШУЯ-ны харьяа Сургалтын төрийн сангаас албан тоотоор ирүүлсэн мэдээллийг үндэслэн бэлтгэв. Өндөр хөгжилтэй оронд төрийн сангийн зээлээр суралцуулах асуудлыг дараах байдлаар эрх зүйн хувьд зохицуулж байна. \Хавсралт-2\

ОУИАН
СУДАЛГААНЫ САН

2001 - 2008 онуудад сургалтын төрийн сангийн зээлээр өндөр хөгжилтэй орнуудад магистрантур, аспирантурт, докторантурт суралцагчдын судалгаа

Хавсралт-1

№	Улс	Сургууль	Оюутны тоо	Захиалагч байгууллага	Төгсөөд байгууллагадаа ажиллаж байгаа
1	ХБНГУ	Бременийн их сургууль	10	ХЗДХЯ-3 БСШУЯ-2 ЭМШУИС-3 ХҮХААЯ-1 УА-1	1
2	ОХУ	- ДЯА академи хуулийн ДС - Дипломатын академи -ЭЗ академи эмч нарын МД - Ивановын нэхмэлийн академи - барилга архитектур - Москвагийн цэргийн сургууль - Москва НУ - Боловсролын ИС - Эрхүү ЭЗ академи	44	ХЗДХЯ-21 УИХТГ-1 ГХЯ-6 Сангийн яам-2 БСШУЯ-3 ТТХ-1 ЭМШУИС-4 БОЯ- ОБЕГ-3 БХЯ-1 ЗГХЭГ-1	44
3	Англи	-Вестмистерийн ИС - Дипломатын академи - Рийдийн ИС - Холборон коллеж - Худалдааны сургууль -Бирмингхамын ИС	15	УИХТГ-1 ГХЯ-1 САНГИЙН ЯАМ-2 БСШУЯ-4 ХХААЯ-1 ХЗДХЯ-3 ЭМШУИС-2 БХБЯ-1	15
4	АНУ	-Колорадогийн ИС - Ютагийн ИС - Домникан коллеж - Орегоны ИС - Брижпортын ИС - Вашингтоны ИС - Westwind-ийн академи Texas АДЖ -Олон улсын харилцааны сургууль -Пенсальванийн ИС	27	Сангийн яам-7 Монгол банк-2 ММАгентлаг-1 ЭМШУИС-6 УИХТГ-2 ХЗДХЯ-3 БОЯ-1	27

5	Франц	-Сорбоны ИС - Электре ИС	2	БСШУЯ-1 ГХЯ-1	2
6	Япон	Хирошима ИС -Токиогийн ИС	4	БСШУЯ-2 ЭМШУИС-1 Сангийн яам-1	4
7	Норвеги	Бергений ИС	1	БСШУЯ-1	1
8	Швецари	Женевийн ИС	1	БСШУЯ-1	1
9	Украин	Харьковийн ИС	2	БСШУЯ-2	1
10	Нидерланд	Нийгмийн судалгаа Агаар зураг	2	БСШУЯ-1 ЭХЭБЯ-1	2
11	Шинэ Зеланд	Окландын ИС	1	Сангийн яам-1	1
12	Казакстан	-Мэдрэлийн мэс засал -Элгэний эмгэг -Микробиологи	3	ЭМШУИС-3	3
13	Чех	Вилончелийн ИС	1	БСШУЯ-1	1
14	Швед	Нийгмийн эрүүл мэнд	1	БСШУЯ-1	1
15	Австрали	-Свинбурн ТИС - Өмнөд Уэльсийн ИС - Куртин ИС	3	ҮСХ-1 ЭМШУИС-2	3
Нийт			117		117

Тайлбар:

- Орон, сургуулийн нэр, оюутны тоо, захиалагч байгууллагыг нэгтгэж гаргасан болно.

**СУРГАЛТЫН ТӨРИЙН САНГИЙН ЗЭЭЛЭЭР ӨНДӨР ХӨГЖИЛТЭЙ ОРНУУДАД
СУРАЛЦАГЧДЫН САНХҮҮГИЙН СУДАЛГАА**

№	Онууд	Сууралцагчын тоо	Нэг сууралцагчид зарцуулсан жишиг төлбөр	Нийт сууралцагчид зарцуулсан санхүүжилт /сая,төг/	Сууралтын төрийн сангийн зээлийн эргэн төлөлт /сая төг/
1	2001 он	279	2500-16000	2381,8	0

2	2002 он	280	2500-16000	2427,6	0,6
3	2003 он	281	2500-16000	2844,0	0
4	2004 он	270	2500-16000	3426,3	11,7
5	2005 он	275	2500-16000	2924,4	14,2
6	2006 он	247	2500-16000	2604,2	83,0
7	2007 он	208	2500-16000	2065,1	80,5
8	2008 он	285	2500-16000	2701,1	9,0
	Дүн	2125	0,0	21374,5	199,0

Жич: 1. Суралцагчдын тоо давхардсан тоогоор болно. 2. МУЗГ-ын 2008 оны 178 дугаар тогтоолоор нийт 50 суралцагчдад хамааралтай 930168 ам.долларын зээлийг чөлөөлсөн болно.

Хавсралт-2

№	Хууль, эрх зүйн актуудын нэр	Шийдвэрийн хэлбэр, огноо	Зохицуулж буй харилцаа
1	Дээд боловсролын тухай хууль	7.3 дах хэсгийн заалт	7.3 “сургалтын төрийн сангийн хөрөнгөөр дээд боловсрол эзэмшүүлэх журам”-ыг Засгийн газар батална.
2	МУ -ын болон гадаадын дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчдад төрийн буцалтгүй тусламж олгох журам	ЗГ-ын 2008 оны 177-р тогтоолын 3 дугаар хавсралт	МУ-ын магадлан итгэмжлэгдсэн дээд боловсролы сургалтын байгууллага /цаашид “сургууль” гэнэ/ баклавр, магистр, докторын өдрийн сургалтанд зохих журмын дагуу элсэн суралцаж байгаа МУ-ын иргэнд сургалтын төлбөрийн төрийн буцалтгүй тусламж олгох, хоёр улсын ЗГ хоорондын гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу гадаадын дээд боловсролын сургалтын байгууллагад амьжиргааны тэтгэлэггүйгээр суралцаж байгаа МУ-ын иргэнд амьжиргааны тэтгэлэгийн буцалтгүй тусламж олгох болон хоёр улсын ЗГ хоорондын гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу дотоодын дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцаж байгаа гадаадын иргэнд суралтын төлбөр, амьжиргааны тэтгэлэгийн буцалтгүй тусламж олгох нөхцөл бүрдүүлэх матеариал, төрийн буцалтгүй тусламжийн санхүүжилтийн асуудлыг зохицуулсан.

3	Өндөр хөгжилтэй оронд магистрантур, аспирантур, докторантурт суралцагчдын зардлыг санхүүжүүлэх журам	БСШУЯ-ны сайд, СЭЗ-ийн сайдын 2001 оны 310/290 дугаар тушаалын хавсралт	Өндөр хөгжилтэй /АНУ, ОХУ, Австрали, Герман, Франц, Канад зэрэг/ орны нэр хүндтэй сургуулиудад магистр, аспирантур, докторантурын сургалтанд хамрагсдын сургалтын болон тэтгэлэгийн зардлыг санхүүжүүлэх суралцагчдыг сонгон шалгаруулах, суралцагч болон сургалтын төрийн сангийн хооронд байгуулах гэрээний нөхцөл, бололц, тэтгэлгийн зээлийг эргэн төлөх, эргэн төлөгдсөнд тооцож шийдвэр гаргах, маргааныг шийдвэрлэх асуудлыг зохицуулсан.
4	Сургалтын төрийн сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулах журам	ЗГ-ын 2008 оны 177 тоот тогтоолын 1 дүгээр хавсралт	Сургалтын төрийн сангаас дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчдад зохих журмын дагуу төрийн буцалтгүй тусламж, зээл олгох, зээлийг эргэн төлүүлэх ажлыг зохион байгуулах, сангийн удирдах зөвлөлийг байгуулах, зөвлөлийн үйл ажиллагааны хэлбэр, чиг үүрэг, сангийн захиргааг байгуулах, захиргааны чиг үүрэг, сангийн хөрөнгийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэх, захиран зарцуулах, сангийн бүрэн эрхийн асуудлыг зохицуулсан
5	Гадаадын дээд боловсролын байгууллагад суралцагчдад зээл олгох, эргэн төлүүлэх журам	ЗГ-ын 2008 оны 177 дугаар тогтоолын 5 дугаар хавсралт	ОУ-д нэр хүндтэй, гадаадын дээд боловсролын сургалтын байгууллагад зохих журмын дагуу элссэн оюутан, магистрант, докторант /цаашид суралцагч гэнэ/-ын сургалтын төлбөр, амьжиргааны тэтгэлэг, эрдэм шинжилгээний ажлын хамгаалалтын зардлыг сургалтын төрийн сангаас зээлийн хэлбэрээр санхүүжүүлэх, суралцагчыг шалгаруулах, суралцагчтай гэрээ байгуулах, суралцагчийн бүрдүүлэх материал, санхүүжилт олгох асуудлыг зохицуулсан
6	Гадаадын дээд боловсролын байгууллагад суралцагчдад буцалтгүй тусламж олгох тухай гэрээ	БСШУ-ы сайд, Сангийн сайдын 2008 оны 70/369 дүгээр хамтарсан тушаалын 2 дугаар хавсралт	Хоёр улсын ЗГ хоорондын хэлэлцээрийн дагуу гадаадын дээд боловсролын сургалтын байгууллагад амьжиргааны тэтгэлэггүйгээр суралцаж байгаа Сургалтын төрийн сантай гэрээ байгуулсан МУ-ын иргэнд амьжиргааны тэтгэлэг олгох, гэрээний талууд болон сургалтын төрийн сан, суралцагчын эрх, үүрэг, гэрээг сунгах зэрэг асуудлыг зохицуулсан
7	Зарим хүмүүсийг сургалтын сангийн зээл, түүний хүүгийн төлбөрөөс чөлөөлөх тухай	ЗГ-ын 2008 оны 5 сарын 14-ний өдрийн 178 дугаар тогтоолын хавсралт	Сургалтын төрийн сангийн зээлээр гадаадын боловсролын сургалтын байгууллагад суралцан төгсч, эзэмшсэн мэргэжлээрээ 5 болон түүнээс дээш жил үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа нэр бүхий 50 хүнийг сургалтын төлбөр болон амьжиргааны тэтгэлэгийн зээл, түүний төлбөрөөс чөлөөлсөн байна.

